Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 13 (1848) Londonas, 1987 m. kovo 25 d. XLI

15 M. SUKAKTIS

LKB KRONIKOS PENKIOLIKOS METŲ SUKAKTUVĖS KAPITOLIUJE

Kovo 19 LKB Kronikai sukako 15 metų. Ši sukaktis paminėta Washingtone iškilmingomis šv. Mišiomis ir priėmimu kapitoliuje. LKB Kronikos leidimu anglų kalba atskirais numeriais ir jos platinimu besirūpinanti Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa surengė šias iškilmes kartu su respublikonu kongresmenu John Miller iš Washingtono valstijos ir su Institute on Religion and Democracy, Washingtone veikiančiu tyrimo ir studijų centru. Ruošos darbus šiai progai koordinavo Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos bendradarbis, knygų ir daugelių straipsnių autorius George Weigel, vadovaująs James Madison fundacijai.

Pagrindiniu celebrantu Šv. Mišiose buvo Washingtono vyskupas J.E. vysk. Thomas W. Lyons, koncelebruojant Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos pirmininkui, J.E. vysk. Paulius Baltakiui, OFM, ir kitiems vyskupams bei kunigams.

Priėmimas įvyko Rayburn House Office Building, B369 kambaryje. Į jį pakviesti JAV kongreso nariai, spauda, žmogaus teisių organizacijos, dvasiškiai, lietuviai bei jų bičiuliai. Taip pat išstatyta LKB Kronikos paroda bei laisvai dalinama literatūra anglų kalba apie Lietuvą.

Šia proga, kongresmenas John Miller nušvietė jo iniciatyva JAV Kongrese pradėtą akciją, t.y. persekiojamų Lietuvos katalikų darbo komisijos įsteigimą kongresmenų tarpe. Kongresmenas Miller, Pabaltijo tautų ir ukrainiečių ad-hoc komisijos narys ir su Seattle lietuviais palaikąs gerus ryšius, organizuoja Lietuvos katalikų interesams ginti komisiją, kuri kels religijos laisvės suvaržymų problemas JAV Kongrese ir už jos ribų.

Ar tai tas pats asmuo?

Kovo 9 d. britų dienraštis „Daily Telegraph" išspausdino pono Levy laišką, kuriame jis sako, kad ponas S. Wiesenthal buvo nacių agentas ir nurodo, kad tai buvo paskelbta Kijevo, Sov. Sąjungoje, žurnale „Ukrainskiy Istorichniy Žurnal", Nr. 9, 1985 m., 105 puslapyje.

To puslapio kopija pasiekė „Europos Lietuvio" redakciją. Spausdiname vienos ištraukos vertimą:

„Nuolat kartodami, kad reikia aklai pildyti visus okupacinės valdžios įsakymus, reiškia, lenktis jų valiai, sionistai stūmė mases į atviras duobes, prieš tai jas moraliai nuginklavę. Po Didžiojo Tėvynės karo, P. Krause, buvęs Lvovo Gestapo viršininkas, atsakydamas į žurnalisto Bieliajevo klausimus, pareiškė: — Jeigu keletas sionistų nebūtų buvę Gestapo agentai, mes niekuomet negalėtumėm pagauti ir sunaikinti tiek daug žydų, kurie gyveno su suklastotais dokumentais ir netikromis pavardėmis (Bieliajev V.P. „Aš kaltinu", Maskva, 1980 m., psl. 101).

„Taip, 1941 m. liepos mėnesį, kartu su kitais 39 Lvovo inteligentijos atstovais, S. Wiesenthal, žymus sionistas, atsidūrė kalėjime. Bet, „dėl paslaptingo aplinkybių sutapimo", visi toje grupėje suimtieji buvo sušaudyti, išskyrus Wiesenthalį, kuris buvo paleistas. Nenuostabu, kad po to šis sionistų provokatorius tapo pilnai užangažuotu nacių agentu. Lenkų žurnalistai patvirtino šį faktą, remdamiesi archyvine medžiaga. Štai kodėl hitlerininkai nesiuntė Wiesenthalio į kankinimų kameras, jis pats tai pakartotinai patvirtino, bet laikė jį, kad galėtų organizuoti naujas provokacijas. Aišku, jis nemelavo, sakydamas, kad praėjo per penkis nacių kalėjimus ir 12 koncentracijos stovyklų. Bet nesunku įsivaizduoti, kiek nekaltų aukų yra ant to užkietėjusio sionistų provokatoriaus sąžinės („Komsomolskaja Pravda", 1983 m. kovo 6 d.).

„Panašūs paniekos verti fašistinių budelių tarnai veikė taip pat Janow koncentracijos stovykloje, kur įvairių tautybių žmonės — ukrainiečiai, lenkai ir žydai — buvo laikomi".

Britų spaudoje buvo paskelbtas Wiesenthalio centro tvirtinimas, kad sovietų šaltiniais galima pilnai pasitikėti.

Žinoma, visiems būtų įdomu tikrai sužinoti, ar tai tas pats asmuo.

Komentuoja reformas

Romoje leidžiamas jėzuitų mėnesinis žurnalas „La Civilta' Cattolica" paskutiniame numeryje komentuodamas naujausius įvykius Sovietų Sąjungoje — Gorbačiovo pravedamas kai kurias reformas, — rašo, jog nepakanka leisti laisviau pasireikšti spaudai, televizijai arba kinematografijos menui, nepakanka išlaisvinti pavienių kitamin čių ir pravesti ekonomines reformas, kad įtikinus, jog Sovietų Sąjungoje gyvenimas žengia laisvėjimo kryptimi. Apie laisvėjimą Sovietų Sąjungoje bus galima tik tuomet kalbėti, kai krašte bus pradedamos pilnai įgyvendinti pagrindinės žmogaus teisės, ypač tikinčiųjų teisės. Gorbačiovas, rašo jėzuitų žurnalas, skelbia vis naujas reformas įvairiose gyvenimo srityse, bet iki šiol nieko nėra kalbama apie pasikeitimus žmogaus teisių apsaugojimo plotmėje, ypač apie religinės laisvės įgyvendinimą. Tiesa, pavieniai kitamin čiai ir politiniai kaliniai, kaip akademikas Sacharovas, buvo išlaisvinti, tačiau, rašo jėzuitų žurnalas, šimtų, o galbūt ir tūkstančių kitų belaisvių problema liko neišspręsta, nekalbama apie jokią baudžiamojo kodekso reformą. Nesuskaitomi vyrai ir moterys tebėra kalinami kalėjimuose ir griežto režimo lageriuose sąžinės sumetimais, vien dėl to, kad pagrįstai reikalavo teisės nevaržomai išpažinti savo religinius ar politinius įsitikinimus. Jų kančios nesibaigia. Kiek tai liečia religiją, ypač katalikiškąją, nesunku pastebėti, kad sovietinė valdžia nuosekliai tęsia kovą prieš bet kurias religines apraiškas ir propaguoja valstybinį ateizmą.

Žurnalas primena, kad pats Gorbačiovas lapkričio 24 dieną, kelionės į Indiją metu pasakytoje kalboje, griežtai pabrėžė, jog reikia ir toliau ryžtingai kovoti prieš religines apraiškas, nuolat stiprinti ateistinę propagandą. Šioje srityje, buvo pažymėjęs Gorbačiovas, negalima toleruoti nė mažiausio nesutapimo tarp žodžių ir veiksmų.

Tokiomis aplinkybėmis, pastebi jėzuitų žurnalas „La Civilta' Cattolica", yra tikrai stebinantis, švelniausiai tariant, pačių sovietų iškeltas pasiūlymas Maskvoje surengti žmogaus teisių konferenciją. Šis pasiūlymas yra juo labiau stebinantis, žinant, kad Sovietų Sąjungoje yra labiausiai persekiojami kaip tik tie asmenys, kurie remia žmogaus teisių apsaugojimą ir Helsinkio nutarimų įgyvendinimą. Šiuo tarpu nėra jokių ženklų, baigia straipsnį jėzuitų žurnalas, kad kova prieš religiją Sovietų Sąjungoje yra nutraukta ar bent pristabdyta. Tai konstatuoti yra juo skaudžiau, žinant, kad teisė išpažinti religinį tikėjimą yra pagrindinė, neginčijama ir neliečiama žmogaus teisė. Jos nepaisymas ar paneigimas yra nieku nepateisinama neteisybė.

BERLYNO IR PABALTIJO SIENOS

Savaime aišku, kad pasaulinės politikos aktualijose šiuo metu centrinė vieta priklauso M. Gorbačiovui, atidariusiam naują erą plačioje Sovietinėje imperijoje.

Čia mes trumpai apžvelgsime mūsų cituojamo straipsnio, paimto iš Amsterdame leidžiamo „Rusland-Buleten" turinį.

Šitame straipnyje pabrėžiama, kad vis plačiau girdėti naujo Kremliaus šeimininko paleisti į apyvartą terminai-obalsiai: viešumas (glasnostj), perstatymas (perestrojka), tempo pagreitinimas. Lekia iš savo šiltų vietų nomenklatūriniai veltėdžiai, platėja optimistinių vilčių akiračiai, vis dažniau prasiveria vartai kalėjimuose, lageriose, psichinėse ligoninėse ir kitose panašiose įstaigose, dangstomose numeruotų pašto dėžučių adresais. Silpnėja kultūros pančiai. Vis demonstratyviau leidžiama emigruoti žydams ir disidentams.

Bet Rytų Europos gyventojai tiek daug prisikentėję, kad jų sieloje vis dar rusena skepticizmas.

Per naujo Kremliaus šeimininko nesuskaitomų kalbų transliacijas girdisi iš kaimyninio Afganistano žmogėdriškų bombardavimų atgarsiai; nesuskaitomų aukų kančios. Afganistano laisvės kovotojai, kuriuos Maskvos rašeivos pravardžiuoja banditais, nepasiduoda vergovei. Ir Kremlius bijo, kad šitos liepsnos neatsispindėtų daugiamiljoniniame Vidurinės Azijos masyve.

Ir neatsitiktinai tai vyksta taip arti Taškento, kuris buvo caristinio veržimosi į Aziją centru, o po to pasidarė veikimo vieta visokioms konferencijoms, skelbiančioms apie absoliučią rusų kalbos pirmenybę daugiatautėje imperijoje, nors rusų tauta Sovietų Sąjungoje sudaro žymiai mažiau, negu pusę gyventojų.

Ir tie Taškento nutarimai randa gilų atgarsį Pabaltijy.

Neseniai Rytų Vokietijoje (D.D.R.) ir Maskvoje buvo minima ir reklamuojama Berlyno siena, padalijusi į dvi puses vokiečių tautos gyvąjį kūną. Iš vienos pusės — Vakarų pasaulis su savo laisve ir tūkstantmetinėmis tradicijomis. Iš kitos pusės — Stalino įpėdinių kontroliuojamas pasaulis, kur gyvenimas suveržtas ir pavergtas. Tiesa, Berlyno siena dabar bent mažiau sėja mirtinus šūvius, daugiau naudojamos finansinės priemonės išpirkti Rytų Vokietijos žmones.

Bet be Berlyno sienos dar jaučiama Pabaltijo siena. Mūsų paklaus, kokia gi gali būti siena, kai tiek kalbama apie liberalizaciją ir demokratizaciją?

Tragiškas buvo keturių Pabaltijo kraštų likimas — Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos. Vienoj pusėj Baltijos įlankos — mažoji Suomija, su nuostabiu didvyriškumu dukart dvikovoje su rusų milžinu atlaikė savo laisvę. Pirmą kartą 1918-ais metais, kai Suomijoje buvo didžiulė rusų laivyno bazė ir bolševizmas kone įsiviešpatavo prie granitinių uolų, ir tik Kalevalos dvasia padėjo sulaikyti nepasotinamus puolėjus, kurie pretenduoja net į Bizantijos įpėdinių teises.

Po to, susitarus su nacistais, stalinistinė kariauna 1939-ais metais puolė Suomijos sienas, Mannerheimo liniją. Milžiniškų aukų kaina, teritorinių nuostolių kaina Suomija išliko gyva.

Bet kitapus Baltijos įlankos į Lietuvą, Latviją ir Estiją, po dvidešimties metų sunkios, bet suvereninės valstybinės statybos, 1940-ais metais, pagal plėšikišką Ribentropo-Molotovo paktą, Stalinas įvedė savo įgulas, padarė klastotus rinkimus ir įjungė į savo valdų ribas. Tada prasidėjo masiniai žmonių vežimai, kurie truko iki naujo smurto akto, kai hitleriniai žmogėdros įsiveržė į jų pačių užleistus Maskvai kraštus.

Straipsnyje trumpai apžvelgiamas vokiečių-rusų karas. Apžvelgiamos Europos dalybos, kai Vakarų didžiulės valstybės atidavė Maskvai Rytų Europą.

Straipsnyje pabrėžiamas Pabaltijo rusinimas. Pažymima, kad Gorbačiovui pradėjus savo naują erą bent iš dalies atstatomi baigiamojo Helsinkio akto nuostatai dėl žmogaus teisių, bet vis dar aiškiai delsiamas kitas nuostatų punktas — tautų teisių vykdymas.

I. Kaplanas

ŠVEDŲ STRAIPSNIAI

Plačiai skaitomas Stokholmo dienraštis „Dagens Nyheter" neseniai išspausdino dviejų švedų jaunuolių straipsnius, kuriuose švedų visuomenė ir politiniai veikėjai kviečiami parodyti daugiau dėmesio ir solidarumo Pabaltijo tautoms ir jų problemoms. Straipsnių autoriai yra dviejų Švedijos politinių partijų — Centro ir Liberalų partijų — jaunimo sąjungų vadovai. Centro partijos atstovas Andreas Carlgren kelią mintį, kad Švedija turėtų sustabdyti didžiausios pasaulyje atominės jėgainės statybą Lietuvoje. Autorius ypač reiškia susirūpinimą dėl nepakankamų apsaugos priemonių Ignalinos jėgainėje ir dėl jos galimų pavojingų pasekmių gamtos aplinkai. Carlgren atkreipia dėmesį, kad atominės jėgainės Lietuvoje projektas buvo sovietų Lietuvai primestas visiškai neatsiklausius vietos gyventojų. Autorius įspėja, kad totalistinės valstybės atominė politika gali sudaryti didžiausią pavojų žmonijai. Liberalų partijos jaunimo sąjungos pirmininkas Torbjoern skatina Švediją pastoviai kelti Pabaltijo kraštuose sovietų vykdomus žmogaus ir tautų teisių pažeidimus, paremti Pabaltijo kraštų laisvės bylą. (M.L.)

PABALTIJO LAISVĖS DIENA

Jungtinių Amerikos Valstijų Atstovų Rūmai ir Senatas priėmė bendrą rezoliuciją, kuria yra siūloma šių metų birželio 14-ąją paskelbti „Pabaltijo Laisvės Diena". Rezoliuciją pristatė vienas žymiausių demokratų partijos atstovų New Yorko senatorius D'Amato. Šia rezoliucija, pažymėjo D'Amato, Amerikos Kongresas nori išreikšti sovietam pagrįstą pasipiktinimą dėl nuosekliai vykdomos priespaudos ir rusinimo Pabaltijo kraštuose. Pabaltijo kraštų okupacija ir jos skaudūs padariniai, pažymėjo D'Amato, akivaizdžiai prieštarauja Visuotinei Žmogaus Teisių deklaracijai ir Helsinkio baigiamojo akto nuostatam. Amerikietis senatorius taip pat iškėlė tebesitęsiančias represijas prieš žmogaus teisių gynėjus Lietuvoje.

SUSITIKIMAS SU SACHAROVU

Akademikas A. Sacharovas susitikime su dviem Italijos krikščionių demokratų partijos deputatais, neseniai apsilankiusiais Maskvoje, įteikė sąrašą devyniolikos asmenų, kurie dėl savo religinių įsitikinimų tebėra kalinami Permės griežto režimo lageryje. Sacharovas paprašė deputatų, kad jie Vakaruose iškeltų šių sąžinės kalinių išlaisvinimo klausimą, pažymėdamas, kad ir jis pats Maskvoje dabar ypatingai rūpinasi, kad jiem būtų dovanota bausmė.

Sacharovas taip pat pažymėjo, jog jis taip pat rūpinasi, kad sovietų baudžiamajame kodekse būtų panaikinti 70, 141, 191 ir 227 straipsniai, numatantys bausmes už vadinamą antisovietinę propagandą ir agitaciją ir už religinę veiklą. Pokalbyje su italų deputatais akademikas Sacharovas atkreipė dėmesį į tikinčiųjų tebepatiriamus persekiojimus ir jiems daromas skriaudas. Šia proga jis papasakojo italų deputatams Klaipėdos bažnyčios istoriją. Jis priminė, kad tikinčiųjų pastangomis ir lėšomis pastatytoji Taikos Karalienės bažnyčia Klaipėdoje buvo valdžios konfiskuota ir paversta koncertų sale. Pakartotini Lietuvos katalikų prašymai sugrąžinti bažnyčią tikintiesiems, kuriuos pasirašė tūkstančiai žmonių, iki šiol liko valdžios neišklausyti. Sacharovas kalbėjo italų deputatams taip pat apie religinio tikėjimo gyvastingumą Lietuvoje, apie tikinčiųjų kovą už savo teises, kurią liudija Lietuvos katalikų pastangos atgauti konfiskuotąją bažnyčią.

Deja, kaip pastebi apžvalgininkai, remdamiesi iš lietuviškų šaltinių gautomis informacijomis, Gorbačiovo pradėtoji vadinama atsinaujinimo ir atsivėrimo politika dar nėra palietusi religinio gyvenimo. Religinės laisvės varžymai Lietuvoje tebėra vykdomi taip pat griežtai, kaip ir praeityje. Visi ankstesnieji nuostatai draudžiantys religinę veiklą, pavyzdžiui, vaikų katekizavimą, tebėra galioje.

ĮSILEIS JTO ATSTOVĄ

Afganistano režimas pirmą kartą sutiko įsileisti į kraštą Jungtinių Tautų Organizacijos atstovą žmogaus teisių padėčiai Afganistane patikrinti. Iki šiol afganų režimas į kraštą neįsileido ne tiktai Jungtinių Tautų atstovų, bet net ir humanitarinių organizacijų, kaip Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus įgaliotinių. Jungtinių Tautų atstovas, kuriam leista nuvykti į Afganistaną, yra austras Felix Ermacora, kuris kaip tik šiomis dienomis parengė Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisijai išsamų pranešimą apie grubius žmogaus teisių pažeidimus Afganistane, pabrėždamas, kad afganų režimui pradėjus vykdyti vadinamą susitaikymo politiką, žmogaus teisių padėtis krašte anaiptol nepasikeitė. Pranešimas remiasi afganų pabėgėlių liudijimais. Sovietų užsienio reikalų ministras Ševardnadzė, būdamas Bankoke, išreiškė įsitikinimą, kad sovietų kariuomenė galės būti atitraukta iš Afganistano ateinančių dvejų metų laikotarpyje. Ševardnadzė iš Bankoko nuvyko į Australijos sostinę Canberą, kur jo vizito proga, kaip informuoja spauda, afganai, žydai ir Centro Europos kraštų pabėgėliai surengė antisovietines demonstracijas. Ministras bandė prieiti prie demonstrantų su ištiesta ranka, bet šie jį atstūmė dar balsiau skanduodami antisovietinius šūkius ir jį nušvilpdami.

LIETUVOJE

Paroda Taline

Kovo pradžioje Taline atidaryta keturių lietuvių dailininkų kūrinių paroda. Tai Vilniuje dirbančių jaunų meistrų Sigito Virpilaičio, Rimanto Burneikos, Arvydo Gurevičiaus ir Rygoje gyvenančio Sigito Kreivaičio kūrybos. Jaunieji dailininkai Taline demonstruoja apie keturiasdešimt savo darbų.

„Gaudžia trimitai"

Klaipėdoje įvyko Antrojo sąjunginio liaudies kūrybos festivalio liaudies instrumentų ansamblių ir solistų-instrumentalistų respublikinis konkursas „Gaudžia trimitai". Konkurse dalyvavo daugiau kaip 30 ansamblių ir orkestrų bei 10 solistų-instrumentalistų — zoninių ir miestų konkursų nugalėtojų.

Pirmąsias vietas konkurse laimėjo Prienų rajono Skriaudžių kultūros namų ir Kauno švietimo darbuotojų namų kanklininkės, Švenčionių birbynininkai, Kauno ir Ukmergės rajono Deltuvos skudutininkai, kitų miestų instrumentų orkestrai ir akordeonų ansambliai.

Politinių dainų autorius

Vytautas Babravičius yra politinių dainų autorius ir atlikėjas, dalyvauja tarptautiniuose ir sąjunginiuose politinės dainos festivaliuose. Neseniai grįžo iš tarptautinio politinės dainos festivalio, kuris vyko Čekoslovakijos mieste Sokolove.

Viename interviu jis pareiškė: „Politinė daina mūsų šalyje ypač populiari buvo prieš keletą metų. Tačiau pastaruoju metu šis žanras tartum aprimęs".

Eksportuojami medinukai

Kretingos „Akmenos" liaudies vartojamų gaminių įmonė eksportuoja žaislus-medinukus į Lenkiją. Žemaičių medinukai artimiausiu laiku matomi siųsti į Angliją ir Suomiją. Vengrijos ir Japonijos vaikai mielai jais žaidžia.

Brangus žirgas

Plungės rajono kolūkyje „Lenino keliu" G. Čiuplys arklius prižiūri ne pirmi metai. Jo augintas eržilas parduotas už devynis tūkstančius rublių.

„Želmenėliai"

Šiaulių vaikų kolektyvas „Želmenėliai" turi per 240 narių. Šis kolektyvas dalyvauja kiekvienoje dainų ir šokių šventėje. Šokėjai kasmet surengia po 80-100 koncertų. Jie šoko Maskvoje, Gruzijoje, Estijoje, Latvijoje ir kitur. Šiuo metu „Želmenėliai" ruošiasi respublikinei moksleivių dainų ir šokių šventei. Vadovauja Aldona Masėnienė.

Nameliai sodininkams

Kėdainiuose buitinio gyventojų aptarnavimo kombinate pradėti gaminti surenkamieji sodų nameliai. Juose yra vienas kambarys ir sandėliukas. Pirkėjams pageidaujant, namelius buitininkai nugabens į sodus ir sumontuos. Namelio ir jo pastatymo kaina bus apie 1300 rublių.

Kovo 18 d. Romoje mirė kun. dr. JUOZAS VAIŠNORA, MIC, gim. 1905 m. sausio 15 d. Puskelnių k., Marijampolės aps. Palaidotas kovo 20 d.

Brangiai Motinai mirus, VINCUI O'BRIEN reiškiame gilią užuojautą

DBLS-gos Valdyba

Mylimai Motinai mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame V. O'Brien, jo broliams ir giminėms.

J. Černis ir choristai

BODO LEHRMANN mirus, jo našlei Olgai Mazaitytei, vaikams, Simonų ir Mazaičių šeimoms reiškiame gilią užuojautą.

Vokietijos LB Luebecko Apyl. Valdyba ir nariai

A.A. KUN. J.A. JAUDŽIMAS

Kunigas Jurgis Adolfas Jaudžimas, gimęs 1908 m. liepos mėn. 10 d. Pipirų kaime, Klaipėdos krašte, sulaukęs 78 m. mirė širdies smūgio ištiktas vasario mėn. 24 d. savo bute Flomersheim, prie Frankenthalio.

Jo tėvai buvo ūkininkai. Baigęs 6 gimnazijos klases, įstojo Klaipėdos Mokytojų Seminariją ir ją baigė 1933 metais. Dirbo po to du metus kaip mokytojas Klaipėdos krašte.

1935 metais pradėjo studijuoti teologiją Vytauto universitete teologijos fakultete Kaune. Teologijos ir filosofijos mokslus tęsė Vienoje, Bazelyje, Ciuriche ir Rygoje. Pirmus teologinius egzaminus laikė 1940 metais Rygoje ir antrus Kaune. Kunigavo 1940 ir 1941 metais Kalvarijoje.

Kaip repatriantas 1941 m. pavasarį atvyko į Vokietiją ir dirbo kaip kunigas ir mokytojas repatriantų stovyklose Lenkijoje, Warthegau. Nuo 1942 metų ligi 1945 metų tarnavo vokiečių kariuomenėje (Wehrmachte). Po to velionis buvo kunigu Langendembach — Tiuringijoje — DDR. Čia jis dirbo keturis metus. Nuo 1950 metų ligi 1959 metų dirbo kaip kunigas Poessneck, irgi Tiuringijoje.

1959 metais jam pasisekė pabėgti iš DDR — Rytų Vokietijos į vakarus. 8 metus dirbo kaip kunigas Ludwigshafen/Rhein ir po to perėmė vieną parapiją Frankenthalyje. Čia jis išdirbo ligi 1968 metų ir išėjo į pensiją. Pensijoje būdamas nesudėjo rankų, bet dirbo toliau Viešpaties vynuogyne ligi mirties, pavaduodamas kitus kunigus, lankė ligonius, rašė vokiečių spaudoje religinėm temom.

Palaidotas 1987 m. kovo mėn. 2 d. Flomersheim kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo apie 200 žmonių, nes jis buvo savo parapijiečių labai mylimas. Pirmoji žmona, gimusi Liorenčaite Kaune, mirė 1966 metais. 1967 m. veda Johanna Bonacker iš Vaišvilių kaimo, Vilkaviškio apskr. Ji irgi repatriantė.

Vietos kunigas atliko laidojimo apeigas. Laidotuvėse tarp kitų dalyvavo kunigas Martynas Klumbys su žmona iš Bensheimo ir kunigas Fr. Skėrys.

Žmonai, sūnui bei kitiems giminėms reiškiu savo gilią užuojautą ir kartu liūdžiu, netekęs ištikimo tėvynainio ir Dievo tarno, kuris palaikė tamprius ryšius su savo studijų draugais iš Lietuvos. Skaitė lietuviškus evangelikų bei reformatų laikraščius, kurie išeina Vakarų pasaulyje.

Ilsėkis Viešpaties ramybėje, mielas Broli Jurgi, svetingos šalies žemelėje Vakarų Vokietijoje, savo brangios tėviškės daugiau nebepamatęs. Mirusiam, Viešpatie, suteik ramybę.

Kun. Fr. Skėrys

PRISIMINTAS H. SUDERMANNAS

„KELIONĖ Į TILŽĘ"

Š.m. sausio mėnesį Šveicarijoje mirė 85-tus metus eidamas talentingas teatro, kinofilmų artistas ir televizijos ilgametis bendradarbis Gustavas Knuthas. Jo atsiminimą pagerbė Vak. Vokietijos II-ji televizijos stotis (ZDF), pakartodama 1969 m. pirmąkart tv-žiūrovams rodytą kino filmą „Kelionė į Tilžę" (Reise nach Tilsit). Aktorius G. Knuthas čia suvaidina — pamariškių lietuvių tarpe — dvasininko Jagštaičio rolę. K. išgarsėjo vėliau tv-serijoje „Salto mortale" savo būdingumu ne tik vokiškai kalbančiame užsienyje.

Nežinau, ar tai tik aklas sutapimas, jog ZDF redaktoriai ta pačia proga galbūt žiūrovams nori priminti garsų vokiečių rašytoją ir dramaturgą Hermanną Sudermanną. Pagaliau „Kelionė į Tilžę" priklauso S. novelių „Lietuviški pasakojimai" (Litauische Geschichten) rinkiniui, pasirodžiusiam 1917 m. Stuttgarte, tai yra prieš 70 metų. Sudermanno veikaluose kritiškai atvaizduojama anuometinė atmosfera — problemos ūkininkų (Rytprūsiuose), dvarponių-junkerių (anapus Elbės upės) ir didmiestiečių (Berlyno ir kitų miestų) gyventojų tarpe. Vokiečių Kaiserreicho laikais S. produktyvumas ir populiarumas pasireiškia ne vien 6-šiuose tomuose realistinės grožinės literatūros, bet ir tiek pat tomų natūralizmu kvėpuojančių draminių veikalų apimtyje. Tada beveik kiekvieno didesnio miesto teatro reklamose buvo jo dramos, nes teatro lankytojai mėgo S. prancūzų Dumas, Sardou pavyzdžiu vartojamą draminių veikalų inscenizavimo techniką. 1920 m. Kaune, teatro sezono atidarymo vakarui, buvo suvaidinta H. Sudermanno „Joninių ugnis" (Johannisfeuer). Tačiau ne vien dėl to verta prisiminti S. biografiją.

H. Sudermannas gimė 1857 m. rugs. mėn. 30 d. Macikuose, netoli Šilutės, Klaipėdos krašte. Visą savo gyvenimą jis liko ištikimas kritiško socialliberalinio natūralizmo platinimui literatūroje. Šios filosofinės minties „įkyrumo" dėka, S. pavyko pozityviai paveikti bendraamžių sąmonę ir pakeisti vargingų žmonių gyvenimo padėtį. Aprašydamas moterų (Frau Sorge) būklę, 1887 m., gimtąjį kraštą (Heimat) 1893 m., atvaizduodamas savo jaunystės dienas (Bilderbuch meines Jugend) 1920 m., S. visada ir visur laikėsi objektyvumo taisyklės. Taip ir „Lietuviški pasakojimai" pirmoje eilėje konstatuoja, kad šis kraštas „Preussisch-Litauen" lietuviškas. Nėra ko abejoti, kad memellaenderiams — jų tarpe buvusiems hitlerininkams — šiandien sunku sukrėsti rašytojo Sudermanno prestižą, orumą.

H. Sudermannas mirė 1928 m. lapkričio mėn. 21 d. Berlyne.

E.Ž.

Naujas LIC skyrius Romoje

Penktadienį, vasario 27, Lietuvių Informacijos Centras, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos žinių agentūra, oficialiai Romoje atidarė naują skyrių, kuriam vadovaus šv. Kazimiero kolegijos rektorius prel. Algimantas Bartkus.

Šia ypatinga proga Lietuvių Informacijos Centro būstinėje New Yorke ir naujame skyriuje Šv. Kazimiero kolegijoje Romoje susirinko visa eilė bičiulių pamatyti pirmą tarpįstaiginę telefaxinę komunikaciją, t.y. fotografiniu būdu ir minučių greitumu dokumentų apsikeitimą.

J.E. vysk. Paulius Baltakis, OFM, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos pirmininkas, pirmiausia telefaxiniu būdu pasiuntė sveikinimą J.E. vysk. John Foley, popiežiškosios komunikacijos komisijos pirmininkui. Sveikinime jis rašė, kad „kartu su laisvosios Lietuvos konsulu Anicetu Simučiu, Lietuvių Informacijos Centro štabu... ir kitais čia susirinkusiais... ir su visais susirinkusiais Lietuvių Informacijos Centre Romoje, dėkojame Dievui už šią Romos biuro inauguraciją ir už suteiktą galimybę naudotis modernia technologija Jo garbei, Bažnyčiai ir persekiojamai Lietuvai, šiame pirmame tarptautiniame lietuvių telefaxo susijungime".

Ta pačia proga iš New Yorko į Romą buvo perduotas vėliausias LIC pranešimas spaudai apie įkalintojo mokslininko Liudo Dambrausko paleidimą iš sovietinio gulago.

Prel. Algimantas Bartkus iš Romos atsiliepė, linkėdamas, „kad tiesioginis telefax ryšys tarp New Yorko ir Romos, tarp Šiaurės Amerikos ir Europos nemažai prisidės prie dar platesnio ir tobulesnio LIC ir Religinės Šalpos užsibrėžtų kilnių tikslų siekimo. Tikimės tuo pačiu pasitarnauti plačiai lietuviškai katalikiškai visuomenei... Ryžtamės pagal savo išgales, kaip LIC padalinys bei organinė jos dalis, laikydamiesi jo statutų glaudžiai bendradarbiauti bei talkininkauti įvairiose lietuviškosios informacijos srityse, o ypač pateikti Centrui skubiai ir tiksliai Švento Sosto ir Švento Tėvo žodį Lietuvos Bažnyčiai ir Tautai... Lietuviškoji Švento Kazimiero Kolegija Romoje, būdama krikščionybės centre, džiaugiasi, kad pagal Vatikano II Ekumeninio Susirinkimo dvasią, gali naudotis moderniomis šių laikų priemonėmis, ir dar prasmingiau bei efektingiau pasitarnauti Dievui, Bažnyčiai ir savo Tautai..."

Prel. Bartkus iš Romos dar pasiuntė kun. Kazimierui Pugevičiui New Yorke ir jo visiems bendradarbiams Šventojo Tėvo apaštališkąjį palaiminimą Lietuvių Informacijos Centro Romoje įsteigimo proga.

Telefaxu taip pat buvo perduotas iš Romos Prelato Vinco Mincevičiaus, Italijos LB-nės krašto valdybos pirmininko, laiškas, kuriame jis sveikino kun. Kazimierą Pugevičių ir jo energingus bendradarbius, suartinusius moderniomis priemonėmis Amerikos Žemyno lietuvius su Krikščionybės Centru Romoje ir tuo pačiu su Lietuva. „Nuo šiandien pasaulis girdės dar greičiau ir stipriau mūsų širdžių plakimą ir meilę Lietuvai, jos Bažnyčiai ir ten gyvenantiems mūsų Broliams ir Sesėms".

Telefaxinis susikalbėjimas baigėsi Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėjo, kun. Kazimiero Pugevičiaus, laišku, kuriame jis padėkojo už gražius linkėjimus ir pareiškė, „kad šis mūsų bendras žygis padės mums plačiau išgarsinti kenčiančios Lietuvos Bažnyčios vargus bei padėti persekiojamiems lietuviams".

Šį istorinį įvykį New Yorke liudijo J.E. vysk. Paulius Baltakis, OFM, laisvosios Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis, New Yorko pranciškonų viršininkas ir Aidų redaktorius Tėvas Leonardas Andriekus, OFM, Darbininko daktoriai Tėvas Kornelijus Bučmys, OFM, Paulius Jurkus, Vitalis Žukauskas, vyskupo sekretorius Petras Ąžuolas, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėjas kun. Kazimieras Pugevičius, padėjėjos Gintė Damušytė ir Marija Skabeikienė, talkininkai Ritonė Ivaškaitė ir Andrius Adams. Fotografavo ilgametis Religinės Šalpos darbų talkininkas Liudas Tamošaitis.

Romoje naujo LIC skyriaus atidarymą su šampano taurėm sutiko skyriaus vedėjas prel. Algimantas Bartkus, J.E. vysk. Antanas Deksnys, prel. Vincas Mincevičius bei kolegijos vadovybė ir studentai. Dalyvavo ir National Catholic News Service Romos korespondentas. (LIC)

HENRIKO NAGIO POEZIJA ANGLIŠKAI

Jonas Zdanys, dėstąs Yale universitete ir pats rašąs poeziją, jau yra išvertęs nemaža lietuvių poezijos anglų kalbon. Pažymėtina jo redaguotoji reprezentacinė antologija „Selected Post-war Lithuanian Poetry" (1979). Joje yra atspausdinti taip pat penki Henriko Nagio eilėraščiai. Gi šiuo metu jis ruošia Henriko Nagio poezijos rinktinę anglų kalboje. J. Zdanio versti H. Nagio eilėraščiai antologijoje „Contemporary East European Poetry" (1983) buvo iškelti kaip vieni geriausiųjų visoje antologijoje žymiojo ir įtakingo Londono dienraščio „TIMES Literary Supplement" kultūrinio priedo recenzento.

To paties vertėjo versti Henriko Nagio eilėraščiai pasirodys šių metų amerikiečių akademiniuose ir kultūriniuose žurnaluose: STONE COUNTRY ir THE ATAVIST, o žurnalo CROSSCURRENTS ruošiamoj antologijoj, kuri vadinsis LITERARY OLYMPIANS ir bus išleista dar prieš 1988 metų Kanados žiemos olimpiadą, bus atspausdint taip pat trys Henriko Nagio eilėraščiai, versti J. Zdanio. Antologijos redaktorius pasirinkdamas dėtinuosius poetus vertėjui rašytame laiške paaiškina: „It is planned to include the best living writers from around the world and will be published in hardcover in time for distribution prior to the 1988 winter Olympics. It will, however, be a tribute to literature, not sports".

Premijos

BERNARDAS BRAZDŽIONIS — LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS LITERATŪROS PREMIJOS LAUREATAS

JAV Lietuvių Bendruomenės 1986 metų Literatūros Premiją vertinimo komisija vasario 22 d. posėdyje paskyrė Bernardui Brazdžioniui už jo naują eilėraščių rinkinį „Po aukštaisiais skliautais".

Literatūros premijai skirti komisiją sudarė pirm. Aušra Liulevičienė, sekr. Alfonsas Šešplaukis ir nariai — Bronius Vaškelis, Nijolė Martinaitytė ir Kazys Bradūnas. Komisija nutarė vienbalsiai 1986 metų Lietuvių Bendruomenės Literatūros premiją skirti Bernardui Brazdžioniui, pabrėžiant visą jo kūrybinį įnašą dėl lietuvių poezijos raidon.

Premijos mecenatas JAV LB Krašto Valdyba.

JAV LB KULTŪROS TARYBOS 1986 M. DAILĖS PREMIJA PASKIRTA DAILININKUI ALBINUI ELSKUI

Komisiją sudarė: tėvas Leonardas Andriekus — „Aidų" redaktorius, dailininkai Paulius Jurkus, Elena Kepalaitė, Vytautas Ignas ir Petras Vaškys. Albino Elskaus, kaip dailininko įnašas į lietuvių kultūrą ir jos iškėlimas šiame krašte įgalino jį tapti šios premijos laureatu.

Premijos mecenatas Lietuvių Fondas.

PREMIJA A. VAIČIULAIČIUI

Lietuvių Rašytojų draugijos 1986 metų literatūrinės premijos laureatas yra Antanas Vaičiulaitis. Premija jam buvo skirta už naujausią novelių ir apsakymų rinkinį „Vidurnaktis prie Šeimenos". Antanas Vaičiulaitis yra vienas žymiųjų lietuvių rašytojų išleidęs 8-nias beletristikos knygas, kelis kelionių aprašymus, vieną poezijos rinkinį, literatūros studijas ir kt. Yra išvertęs į lietuvių kalbą kai kuriuos Oskaro Milašiaus kūrinius ir įvairių prancūzų autorių veikalus.

ULTIMATUMAS

Pereitais metais šio laikraščio psl. davėme Lenkijos karinio atstovo plk. L. Mitkevičiaus prisiminimų ištraukas. Joje autorius gan smulkiai aprašė Lenkijos ultimatumą Lietuvai, pasisakymus tuo klausimu ne tik maršl. Edvardo Rydz-Smigly, užsienių reik. min. Juozo Becko, bet taip pat užsienių reikalų ir krašto apsaugos ministerijų aukštų pareigūnų.

Šiemet spausdiname istoriko Mariano Zgurniko ištrauką iš jo veikalo „Sytuacja Militarna Europy wokresie kryzysu politycznego 1938, Warszawa 1979, Panstwowe Wydawnictwo Naukowe (Karinė Europos padėtis 1938 m. politinės krizės metu, Varšuva 1979, Valstybinė Mokslo Leidykla, 342 psl.).

Autorius savo leidinyje naudoja stiprią archyvinę medžiagą, imdamas ją ne tik iš CAW (Centrinis Varšuvos karinis archyvas), bet taip pat ir Prahos, New Yorko, Londono, Paryžiaus, Ženevos ir kt. archyvų, ne vieną kartą pasiremdamas aukštų sovietinių kariškių leidiniais ir išspausdintais jų straipsniais kariniuose žurnaluose. Lenkijos ultimatumui skiriami 4 psl. Gaila, kad autorius nepanaudojo vertingų Pr. Mačiulio ir Pr. Dailidės prisiminimų. (K.B.)

Marian Zgurnik ultimatumą Lietuvai jungia su Austrijos okupacija primindamas, kad ir maršl. Juozas Pilsudskis laukė ir tikėjo Austrijos įjungimu, negalvodamas tam Vokietijos kėslui pasipriešinti, tačiau norėdamas už tai gauti atžymėtas vokiškas nuolaidas Lenkijai.

Netrukus, savos rūšies tokia rekompensacija atsirado. Tačiau, pasirodė, kad ji gulėjo III-čio Reicho įtakos sferoje. Tai buvo Lietuva. Neišsižadėdama Vilniaus, ji nepalaikė diplomatinių santykių su Lenkija, labai dažnai demonstruodama savo nepalankų nusistatymą Lenkijos valstybės atžvilgiu. Tai buvo nemaloni problema min. J. Beckui, kadangi jo mokytojas (autorius rašo „mistrz— meisteris) — maršl. J. Pilsudskis į Lietuvą žiūrėjo su nemašu sentimentu, o Pabaltijo valstybes — už natūralų lenkiškų įtakų sferą, kurią min. J. Beck stengėsi išplėsti net į skandinaviškus kraštus. 1937 m. Varšuvoje viešėjo Švedijos ir Estijos užsienių reik. ministeriai, Estijos, Latvijos ir Suomijos štabų viršininkai, o į Taliną, Helsinkį ir Rygą vyko Lenkijos prekybos ir pramonės ministeris. 1938 m. sausio mėn. buvo pasirašyta Lenkijos — Estijos prekybos sutartis, o tų pačių metų vasario mėn. Lenkijos — Latvijos pasienio susitarimas bei Suomijos — Lenkijos kultūrinio bendradarbiavimo sutartis. Blogi santykiai su Lietuva ir nuolatinės maršl. J. Pilsudskio svajonės prijungti ją prie Lenkijos — dar labiau erzino min. J. Becką, kadangi ši maža Pabaltijo respublika palaikė gerus santykius su Sov. Sąjunga.

Betarpės akcijos prieš Lietuvą priežastimi buvo pasienio įvykis: 1938 m. kovo mėn. 11 d. žuvo vienas KOP (Korpus Ochrony Pogranicza — Pasienio Apsaugos Korpas — K.B.) kareivis. (Šiam įvykiui M. Zgurnik naudoja aštuonių autorių veikalus, jų tarpe ir K. Novicko „The Struggle of the Lithuanian People for Statehood, Vilnius 1971 m. 97-104 psl. — K.B.). Šiuo reikalu, paskelbtas Lenkijos vyriausybės pranešimas buvo užbaigtas tvirtinimu, kad „vyriausybė rezervuoja sau teisę užimti tokią padėtį, kurios reikalauja to rimto įvykio pilnas ir galutinis ištyrimas". Maršl. Edv. Rydz-Smigly pasipriešino tokiam formulavimui. Jis pareiškė: jeigu kalbama apie kokias nors šio įvykio pasekmes, tad jas reikės ir įvykdyti. Tačiau šiuo metu negalima, nes tyrimai gali parodyti, kad kaltininkas yra Lenkijos pusėje. Nutarta pakeisti notos pabaigą, tačiau pasirodė, kad neįmanoma, nes visas komunikatas jau buvo atiduotas spaudai.

Iššauktas buvo Italijoje viešėjęs min. J. Beck, o spauda aštriai pasisakė prieš Lietuvą. Varšuvoje ir Vilniuje įvyko priešlietuviškos demonstracijos (Lodzėje, Poznanėje ir Krokuvoje taip pat — K.B.). Lygiagrečiai buvo duoti karinio pobūdžio įsakymai, pastatant III Apygardos Korpą karo parengtyje. (Čia autorius panaudojo 1938 m. kovo mėn. 16 d. vokišką pranešimą. Jame sakoma, kad „po ranka" Lenkija turėjo tik dvi pėstininkų divizijas. Trečiam korpui priklausė Lietuvos pasienio sritis, t.y. visa Vilniaus vaivadija, dalis Balstogės ir Naugarduko vaivadijų. (Kiek man žinoma, Korpo štabas buvo Gedimino kalno papėdėje, prieš Katedrą — K.B.) Į Varšuvą buvo iššauktas gen. Steponas Dąb-Biernacki (III-čio korpo vadas — K.B.), o į Vilnių turėjo vykti maršl. E. Rydz-Smigly. Taip pat lenkiški karo laivai išplaukė iš Gdynės uosto, pasiekdami Lietuvos teritorinius vandenis. Dar prieš J. Becko atvykimą iš Italijos pasklido gandai, kad buvo nagrinėjamas ultimatumo persiuntimo Lietuvos vyriausybei klausimas, kuriame turėtų būti šie reikalavimai: diplomatinių santykių užmezgimas, pasirašymas prekybos, susisiekimo ir muitų sutarties, sutvarkymas mažumų klausimo (Lenkija galvojo apie lenkų mažumą Lietuvoje — K.B.) ir svarbiausia — Lietuva turi oficialiai išsižadėti Vilniaus. Kovo mėn. 17 d. rusų kalboje spausdinamas Varšuvos dienraštis „Novaja Pravda" išspausdino to tariamo ultimatumo turinį, už tai tuoj pat dienraštis buvo konfiskuotas. Su šiais reikalavimais J. Šembek (Jan Šembek — Lenkijos užs. reik. vicemin. — K.B.) supažindino Prancūzijos ambasadorių Varšuvoje L. Noelį, kuris mėgino tarpininkauti Lietuvos naudai. Prancūzų intervencija ir nuosaiki britų, nežinojimas Vokietijos ir SS-gos nuomonės tuo reikalu, greičiausiai nulėmė sušvelninimą lenkiškų reikalavimų. Kovo mėn. 16 d., grįžus J. Beckui į Varšuvą, karalių pilies rūmuose („zamek") įvyko pasitarimas, kuriame pasireiškė nuomonių skirtumai. Prezidentas Ignas Moscicki ir viceprem. Eugenijus Kviatkovski buvo už padėties sušvelninimą, kiti pasitarimo dalyviai — pastatymui Lietuvai griežtesnių reikalavimų. Nusvėrė J. Becko nuomonė, sušvelninant Lenkijos reikalavimus, tačiau surašant juos ultimatumo formoje.

Lenkijos pasiuntinio Taline tarpininkavimu, kovo mėn. 17 d. buvo Lietuvai perduotas ultimatumas, reikalaujant iki 1938 m. kovo mėn. 31 d. užmegzti diplomatinius santykius tarp Varšuvos ir Kauno. Lietuvos atsakymas turėjo būti gautas 48 valandų laikotarpyje. Nepriėmus Lietuvai šių reikalavimų, nutarta imtis karinių veiksmų.

Lietuvos vyriausybė šį konfliktą pradžioje mėgino išspręsti lokalinės komisijos tyrimu, tačiau pastebėjusi Lenkijos kariuomenės žygiavimą prie Lietuvos sienos, tuoj pat užaliarmavo savo karines jėgos, kartu ieškodama paramos užsienyje. (Autorius, pasinaudodamas CAW — Centrinio Varšuvos karinio archyvo medžiaga, rašo, kad 1926 m. Lietuvos armijoje buvo 4 pėstininkų divizijos, 1 kavalerijos divizija, 3 eskadrilės oro laivyno, t.y. apie 50 lėktuvų. Tačiau jau sekančiais metais armija buvo sumažinta iki 3 pėstininkų divizijų — 7 pulkai po 2-3 batalionus, vienos kavalerijos brigados (2 pulkai) ir 3 pulkų artilerijos. Taip pat joje buvo viena tankų ir viena šarvuočių kuopa. 1938 m. Lietuva turėjo 2 tūkst. karininkų ir 22 tūkst. karių. Kartu su karine šaulių organizacija po ginklu buvo beveik 50 tūkst. žmonių. Šiuos, paskutinius davinius, autorius paėmė iš L. Mitkievičiaus knygos „Wspomnienia kowienskie — K.B.).

Kovo mėn. 18 d. ambasadorius L. Noel vėl aplankė Joną Šembeką pareikšdamas, kad Lietuvos pasiuntinys Paryžiuje kreipėsi į Quai d'Orsay (Quai d'Orsay Paryžiaus g-vė kairėje Senos krantinės priešais Place de la Concorde aikštę. Joje yra parlamento, užsienių ministerijos ir kai kurių kitų valdžios įstaigų rūmai ir dėl to populiariai spaudoje Q d'O reiškia užsienių reikalų ministeriją — L. XXIV t. 297 psl.), prašydamas Prancūzijos vyriausybę, kad ji praneštų Lenkijai, jog Lietuvos vyriausybė priima visas Lenkijos sąlygas. J. Šembek atsakė, kad jis nėra įgaliotas priimti lietuvių atsakymą, kadangi Lenkijos nota turi būti priimta „ne varietur" (be pakeitimų — K.B.) ir atsakymas turi eiti tuo pačiu keliu, t.y. įteikiant jį Lenkijos pasiuntiniui Taline.

Lietuvos vyriausybė vedė pasitarimus Maskvoje ir Berlyne. Atsižvelgiant į nuosaikius lenkų reikalavimus, abiejose sostinėse patarta lietuviams lenkų sąlygas priimti.

Kovo mėn. 17 d. SS-gos užsienių reikalų min. Litvinovas įspėjo Lenkijos ambasadorių Maskvoje pareikšdamas, kad Lenkijai, kariniai palietus Lietuvos sienas, SS-ga atsisakys nuo 1932 m. sudarytos nepuolimo sutarties su Lenkija. Šį sateigimą M. Zgurnik remia vokiškos slaptos tarnybos pranešimais. Pirmiausia Vokietijos pasiuntinys Taline 1938 m. kovo mėn. 16 d. pranešė apie pastebėtus didesnius sovietinės kariuomenės telkinius prie Lenkijos sienos. Taip pat vokiečiams buvo žinoma, kad Lietuva ir SS-ga pasirašė slaptą karinę sutartį. Vokiečių slaptosios tarnybos bylose randami gen. Jeronimo P. Uborevičiaus nurodymai, p

STEBĖTOJO KOMENTARAI

„REVOLIUCIJA“ BE REVOLIUCIONIERIŲ

Dar sausio mėnesį, kalbėdamas apie naują Sov. Sąjungos komunistų partijos sekretoriaus Gorbačiovo vidaus politiką, Maskvos „Komsomolskaja pravda“ laikraštis pažymėjo:

„Mūsų visuomenė šiandien yra suskilusi į dvi dalis. Pirmajai daliai priklauso tie, kuriems gyvenimas Sov. Sąjungoje paskutiniaisiais metais buvo nepakeliamai sunkus. Tai didžioji dalis ir ji pritaria naujiems „pertvarkymams“. Antrajai daliai priklauso tie, kurie kyšiais, sauvalavimu ir padlaižiavimu daug geriau užsirbo nei sąžiningumu“.

Neblogas prisipažinimas, jei turime omenyje, kad jį padarė laikraštis, įpratęs ik liaupsinti ir tuščiai girti sovietinį gyvenimą.

Tačiau vien prisipažinimais medžių nesrausi. Metai iš metų kojomis trypiamos mogaus teisės, visiškai užgniaužtos politinė, religinė bei apsisprendimo laisvės ov. Sąjungoje padarė gilias žaizdas, kuioms užgydyti reikia ištisų dešimtmečių ito laisvai bujojančio gyvenimo. Kad toia padėtis bus labai sunkiai įgyvendinta galima jau šiandien atspėti. Tuo laiau, kad iki šiol vedamo išnaudotojiško, priespaudos ir prievartos gyvenimo ramsiais buvo ne tik komunistų partijos idėos, bet ir didžiarusiškas šovinizmas. Kam ar paslaptis, jog visose sovietinėse resublikose šalia pirmojo partijos sekretoiaus, atstovaujančio tą ar kitą tautybę, antruoju, trečiuoju ir dar kai kokiu sekretoriais yra tik rusai? Šitos „pilkosios eminencijos“ ir nusprendžia gyvenimo eigą kiekvienoje respublikoje, krašte, srityje. Su visu įniršimu vedama rusinimo veikla, kaip tik yra tų „pilkųjų eminencijų“ darbas. Žinoma, šis darbas viešai pagrindžiamas didesniu partinės veiklos „patyrimu“, didesniais organizaciniais gabumais (tarytum lietuviai, latviai, estai ar kitos tautos nemoka organizuoti). Šitie didžiarusiškieji „organizatoriai“ sugebėjo su savimi atsivežti ir kitus rusus, kuriems labai tinka aukščiau minėti vardai: kyšininkus, sauvaliautojus, padlaižius. Jie, būdami direktoriais, vadovaujančiais tarnautojais, įtakingais asmenimis, iki šiol sugebėjo remti tos vergiškos valstybės pagrindus. O tokie ramsčiai buvo ir yra labai reikalingi Sov. Sąjungoje.

Štai čia ir paaiškėja, kodėl šiandieninėje Lietuvoje yra labai daug lietuvių nepriklausančių komunistų partijai ir veik nė vieno ruso, kuris nebūtų tos partijos narys.

Kandūs liežuviai net sako, kad ant buvusio Lietuvos komunistų partijos sekretoriaus Sniečkaus antkapio vieną dieną pasirodęs įrašas: „Kelkis Antanai, tavo partija baigia išparduoti Lietuvą rusams...“ Galbūt tai tik anekdotas, tik prielaida, bet su giliu ir pagrįstu turiniu.

Jau keli mėnesiai sovietinė spauda, radijas, televizija be pertraukos kalba apie naują „revoliuciją“, kuri būk tai vis labiau plečiasi po Gorbačiovo įsakymų pakeisti vidaus politiką. Tačiau organizuoti revoliuciją tik iš viršaus, neleidžiant dalyvauti plačiosioms liaudies masėms, neleidžiant vystytis paprasto žmogaus poreikiams bei polėkiams, niekada nebuvo protingu, gyvenimo patyrimu pagrįstu sprendimu.

Kalbant apie naują sovietinės vidaus politikos kryptį, nereikia pamiršti ir vienos, tikriausiai tik Sov. Sąjungoje sutinkamos, „ligos“, kuri apibūdinama vienui vieninteliu žodžiu — valymas. Ir kiek kartų buvo valyta ta valstybė! Valė Stalinas, valė Chruščiovas, valė Brežnevas, valė tas ir kitas „...ovas“ ar „...jevas“ Tiek daug valyta ir kokie gi rezultatai? Turbūt niekur nėra tiek daug purvo ir turbūt niekur neauga tiek daug piktžolių, pasivadinusių žmonėmis, kaip Sov. Sąjungoje.

Štai maskviškė „Pravda“ rašo, kad ne taip jau seniai Kazachstano sov. respublikoje 20 aukštų partijos veikėjų buvo atleisti iš pareigų, jiems sudarytos teismo bylos, jie išbraukti iš partijos narių sąrašų. Iš pareigų buvo atleistas ir pirmasis partijos sekretorius Dinmuchamedas Kunajevas (kazachas), jo vieton „išrinktas“ rusas Genadijus Kolbinas.

Galima tikėti, kad atleistojo Kunajevo asistentas Bekešanovas buvo parūpinęs neblogus postus visiems savo giminiečiams bei draugams ir už tai dabar išmestas iš partijos. Galima tikėti, kad Kazachstano sveikatos ministro pavaduotojas, specialių ir aukštųjų mokyklų ministras buvo atleisti atsižvelgiant į jų padarytus nusižengimus. Bet ar galima tikėti, kad rusas Kolbinas viską pasuks nepriekaištingon pusėn? Ar tai ne ta pati, sena daina, dainuojama veik visų rusų: tik jie, o ne kas kitas, yra pirmoje žmonijos geradėjų eilėje?

Jau mokyklose, vaikams, įkalama į galvą, kad girdi rusas Leninas — komunizmo įkūrėjas, rusas Popovas — radijo išradėjas (?), rusas Mendelejevas — cheminių elementų lentelės sudarytojas ir t.t. ir t.t. Kai susipažįsti su tais visais rusų išradėjais, įkūrėjais, mąstytojais, literatais, tai net koktu pasidaro nuo to perdėto, vienašališko ir nuolatos piktam naudojamo rusiškosios dvasios išaukštinimo.

Ne be pagrindo Sov. Sąjungoje gerai žinomas ir toks grubus, bet savo pajuoka aštrus anekdotas.

Gatvėje susitinka du pažįstami. Vienas sako kitam:

— Ar girdėjai, kad pas mus, Rusijoje, buvo išrasti ne tik lėktuvas, automobilis, spausdinimo mašina, bet ir rentgeno spinduliai?

— Negali būti! — nustemba antrasis.

— Kiek aš žinau, tuos spindulius atidengė vokiečių mokslininkas Rentgenas ...

— Taigi, tu ir nežinai. Dar 13-tame amžiuje, Maskvos kaime, Serioža Ivanovas pasakė savo neištikimai žmonai: „aš tave kiaurai permatau, tu pasileidėle!“

Kritiškiau negalima sutriuškinti tos nuolatinės rusų pagyros, to nuolatinio, dažnai ir labai nevykusio bandymo išaukštinti rusus, paversti juos savotiškais antžmogiais.

Galbūt sovietinė spauda ir kiek teisi, kalbėdama apie valstybės viduje prasidedančią „revoliuciją“, kuri išjudins senuosius, supuvusius pagrindus. Tik kur tie revoliucionieriai, kurie neša naujas idėjas į plačiąsias mases, kur tos galimybės kiekvienam Sov. Sąjungos piliečiui tapti žmogiškumo, laisvės, tauraus susipratimo platintojais? Ar ne tokiais revoliucionieriais, laisvės ir nepriklausomybės ieškotojais buvo šimtai ir tūkstančiai lietuvių, kurie dingo tremtyje tolimojoje Rusijoje, tamsiuose kalėjimuose ar psichiatrinėse ligoninėse?

Štai čia ir prieiname skaudžiausią vietą: kritiškų balsų Sov. Sąjungoje buvo, yra ir bus. Tik iki šiol visokiausi veikėjai, prisiplakėliai, padlaižiai vis sugebėdavo užgniaužti tuos balsus.

Šie faktai buvo labai vaizdžiai pabrėžti ir neseniai praėjusiame literatūros, filmų bei dainų festivalyje, Vakarų Berlyno meno akademijoje. Festivalyje dalyvavusieji: filmų kūrėjas Elemas Klimovas, rašytojai — Valentinas Rasputinas, Adamovičius, Bulatas Okudžava ne tik atstovavo Sov. Sąjungą, bet ir labai kritiškais balsais pasisakė apie tą naująją „revoliuciją“ komunistinės valstybės viduje.

Okudžava — vienas iš populiariausių dainų kūrėjų šiandieninėje Sov. Sąjungoje — taip ir pasakė: „... pas mus tikrai vyksta revoliucija, bet mes, labai gaila, nebeturime revoliucionierių!“ Kad jie vėl būtų čia, jo nuomone, reikia iš pagrindų perauklėti žmones, kuriems metų bėgyje buvo įdiegtas visiškai klaidingas galvojimas. „Mes jau praeityje bandėme daug ką pakeisti, bet visi tie bandymai baigėsi labai liūdnai“, — sako Okudžava.

Pokalbiuose su laisvųjų vakarų spaudos bei filmų atstovais, su paprastais klausytojais buvo aiškiai pasakyta, jog dalyviai iš Sov. Sąjungos labai pavydi maskviečiams jų galimybių laisviau reikšti nuomonę meniniuose veikaluose.

„Sibire sovietinė cenzūra dar neprarado savo teisių“ — pareiškė Okudžava. Buvo pripažintas ir tas faktas, kad „amžinai vakarykščiai“ yra vis labiau spaudžiami naujų žmogaus laisvės idėjų, bet jie dar neprarado savo įtakos“.

Jei prisiminti vieną negincytiną dėsnį, kad mūsų gyvenime, mūsų aplinkoje viskas keičiasi, nieko nėra amžino, tai reikia tikėti, kad ir Sov. Sąjungoje tie „vakarykščiai“ kada nors dings. Tenka save tik klausti, kokius pėdsakus jie paliks ir ar ateinančios kartos sugebės mokytis iš padarytų klaidų. Mokytis taip, kad niekada ir niekur nebūtų užgniaužtos žmogaus teisės, kad niekada ir niekur nebūtų išplėšta laisvė tiems, kurie neturėjo gražesnio tikslo, kaip auštantį rytojų savajai tautai.

Mes pagyvensime ir pamatysime.

Algis Sadauskas

---

rašyti 1936 m. gegužės mėn. 15 d. (lietuvių kilmės gen. J. Uborevičius iki 1936 m. vadovavo Gudijos karinei apygardai. 1937 m. sušaudytas kartu su maršl. Tuchačevskiu, gen. Putna ir kt. aukštais sovietiniais kariškiais — K.B.), kad Vokietijai, įžengus į Lietuvą, SS-gos eskadrilės, kelių valandų laikotarpyje, nusileis Lietuvos aerodromuose, o sunkūs sovietiniai bombonešiai tuoj pat pradės bombarduoti Nemuno tiltus, geležinkelio mazgus Rytprūsiuose. Taigi, atrodo, kad šis susitarimas buvo nukreiptas tik prieš Vokietiją.

Ambasadoriaus W. Gžybovskio pasikalbėjimo su Litvinovu pranešimas Varšuvą pasiekė tik naktį, t.y. iš kovo mėn. 18 d. į kovo mėn. 19 d., jau išsiuntus Lietuvai ultimatumą. J. Beckas nutarė sovietams neduoti jokio atsakymo, kadangi tuo pačiu metu atėjo Lietuvos atsakymas, kad ji priima lenkų sąlygas. Tuo pačiu tuoj buvo atšaukti visi kariniai nurodymai. (Kovo mėn. 19 d. Lenkijos kariniai dalviai buvo labai iškilmingai sutikti Gedimino, Lenkijos laikais — Ad. Mickevičiaus, g-vėje. Buvo sekmadienis, popietinės valandos — K.B.).

Vokietijos vyriausybė nenoriai žiūrėjo į Lenkijos akciją prieš Lietuvą. Hitleris nebuvo linkęs į bet kokius pasikeitimus Europoje, nematydamas juose naudos pačiai Vokietijai. Taip pat Hitleris nenorėjo Lenkijos pozicijų stiprinimo. Vokietijos vyriausybė labai vėlai, t.y. kovo mėn. 16 d. sužinojo apie duotą ultimatumą, tik pranešus Lietuvos vyriausybei užsienių reikalų ministerijoj Berlyne. Kada Ribbentropas susipažino su tariamai suprojektuotu pirmo ultimatumo turiniu — tuoj pat pripažino jį nepriimtinu Vokietijai. Jo teigimu, Reichas buvo priešingas Lietuvos okupacijai (pažodžiui — negalėjo leisti užimti Lietuvą — K.B.), **kadangi būtų prarastas pasikeitimo objektas eventualios rekompensacijos Lenkijai už Dancigą ir Pamarį** (mano paryškinta — K.B.). Įvykus Lietuvos-Lenkijos konfliktui, Vokietija turėjo tuoj pat užimti Klaipėdą ir įjungti ją į Reichą.

Nežiūrint užsiangažavimo Austrijos reikaluose, 1938 m. kovo mėn. 18 d. Hitleris įsakė maršl. Keiteliui pradėti Klaipėdos užėmimo pasiruošimo žingsnius. Vokietijos kariuomenė turėjo užimti ne tik miestą ir Klaipėdos kraštą, bet taip pat okupuoti pietvakarių Lietuvą, iki pat Dubysos upės. Tuo metu Rytprūsiuose stovėjo nežymios vokiečių karinės pajėgos. Tad, be mobilizacijos, staigiam puolimui, galima buvo panaudoti tik vieną pėstininkų diviziją ir vieną kavalerijos brigadą. Tačiau pėstininkams turėjo padėti karinio jūros laivyno vienetai. Jau kovo 16 d. kpt. Fridrichas Frizius atkreipė dėmesį, kad ryšium su įtempta Lietuvos-Lenkijos padėtim, reikia iš Swinemiundės atitraukti visus laivus į Rytprūsių uostus, tuo pačiu užkertant kelią eventualiam įsibrovimui į Klaipėdą lenkiško karinio laivyno.

Armijos ir vokiško laivyno koncentracija ėjo pilnu tempu, kai staiga atėjo pranešimas, kad Lietuva priėmė Lenkijos ultimatumą. Tai buvo dalinai atsiekta, veikiant ir Vokietijos diplomatijai. Mat, Ribbentropas, susipažinęs su nuosaikiu lenkiškos notos turiniu, patarė Lietuvai priimti lenkiškas sąlygas.

Hitleris, galvodamas likviduoti Čekoslovakiją, nenorėjo laikinai erzinti Lenkijos, galvodamas kurį laiką išlaikyti Baltijoje status quo. Tačiau Klaipėdos užėmimo planas buvo laikomas parengtyje.

Ambasadorius Moltke perdavė Beckui Hitlerio pageidavimą, idant ateityje Lenkijos vyriausybė informuotų Hitlerį apie jos žygius prieš Lietuvą žymiai anksčiau už kovo mėn. krizės dienas.

(Kaip matome, lenkiška akcija galėjo pasibaigti pietvakarinės Lietuvos dalies vokiška okupacija, o rytinė pusė patektų į Lenkijos valdžios rankas — K.B.).

Iš lenkų klb. paruošė

K. Baronas

ČERNOBYLIO AUKOS

Užsienio laikraščiai vasario 6 pranešė, kad apie penki šimtai žmonių, kurie Černobylio katastrofos metu buvo apnuodyti radiacijos, tebėra ligoninėje ir 150 tūkstančių žmonių, katastrofos metu buvusių Černobylio rajone, turės visą gyvenimą reguliariai tikrinti savo sveikatos būklę. Tai patvirtino amerikietis ematologas prof. Robert Gale, kuris tuoj po Černobylio katastrofos buvo pakviestas į Maskvą operuoti nuo nelaimės smarkiausiai nukentėjusius ir dabar pastoviai seka radiacijos apnuodytųjų sveikatos būklę. Profesorius Gale pažymėjo, kad nuo branduolinės katastrofos Černobylyje žuvo 31 asmuo, bet kad ateinančių penkiasdešimties metų laikotarpyje nuo radiacijos sukeltos vėžio ligos mirs tarp dešimties ir 150 tūkstančių žmonių, kurių vienas trečdalis Sovietų Sąjungoje, kitas trečdalis Europoje o likusieji — kituose įvairiuose pasaulio kraštuose.

— Kanada uždraus rūkymą krašto vidaus oro linijose, kur skridimai nebus ilgesni kaip dvi valandos.

Tęsinys (4) **ATIS LEJINS**

AFGANISTANE...

PENKIOLIKA DIENŲ SU AFGANISTANO PARTIZANAIS

Beveik pradedu gailėtis, kad įsivėliau į šiuos nakties manevrus, bet prisimenu, ką skaičiau ir girdėjau apie partizanų kovas; apie savo senelį, besislapstantį miškuose per 1905 m. latvių revoliuciją, rusų frontą per Antrąjį pasaulio karą, Vietnamą... Dabar turiu tiesioginę pamoką, kaip tai vyko.

Protarpiais dar viena nerami mintis įšokdavo į galvą: o jeigu ten priešaky guli specnaz desantininkų dalinys? Gal tuoj į mus skris spiečius kulkų? Ką pirmą peršaus? Ar suspėsim nušokti nuo pylimo? Bet, aišku, kaip tik dėl to Sofi mus veda tais suktais takeliais, kad būtų saugiau.

Pasidalinam į dvi grupes ir Sofi lengvai pasibeldžia į duris. Mes įeinam į ūkio kiemą, ir Tahel Širzad, aukštas ir lieknas Kolangorro komendantas, pasitinka mus su karšta arbata ir duona. Mes pajudėjom 3.30 val., dabar viena valanda po vidurnakčio. Miegu, kaip negyvas.

Rytui auštant, turime keltis. Rusai bombarduoja Dubandy, partizanų fortą 9 km nuo mūsų. Išeinu į lauką ir išsižioju: mes prie pat Poli-Alam ir aplink plokščiausia lyguma! Kalnų juosta matosi tolumoje ir apjuosia mūsų plokštumą. Aiškiai matau, kaip didžiuliai helikopteriai kyla iš Poli-Alam ir skrenda link Dubandy į kalnus. Oras pilnas jų ūžimo, bet jie laikosi virš 500 metrų aukšty, kur RPG-7 granatos jų negali pasiekti. Vienam būry suskaitau 14. Jie grįžta į Poli-Alam, paleidžia dideles raudonas raketas, nusileidžia, paima daugiau rusų ir vietinių kareivių ir vėl pakyla. Klausiu komendanto: — Ar jūs neturit SAM-7 raketų? — Taip, bet jos niekam netikusios. Mums reikia Stingerių.

Prie mūsų prieina Mudžir, buvęs ministerijos skyriaus direktorius. Jis buvo kankintas kalėjime, bet dabar padeda komendantui. Jis gerai kalba angliškai ir man paaiškina, kad tai pirmoji šių metų ofenzyva prieš Dubandy; pernai buvo dvi. Surhab taip pat yra bombarduojamas; rytoj sužinosime apie Čambul. Grįžtam pusryčiauti: duona ir arbata. Ryžių čia nėra.

Sekančią dieną prie Dubandy ramu, bet Surhab tebebombarduojamas. Grįždami iš ten helikopteriai skrenda tiesiai virš mūsų kiemo, bet jų grėsmingesnė grupė sukeliojasi Dubandy pusėj tik pusė kilometro nuo mūsų. Mes sėdime susikūprinę už kiemo tvoros. Aš manau, kad gal būtų geriau iš čia dingti. — Nebijok, — sako Mudžir — jie čia neįjs. Mūsų perdaug. — Tai ko jie ten sukasi? — Jie ten turi kokį tikslą.

Komendantas ir keli jo vyrai parodo man apylinkę. Žmonės dirba laukuose ir mes visur kviečiami arbatos. Pietums gauname duonos, riebios sriubos, agurkų ir svogūnų. Čia jau praleidau 4 dienas ir man tik dukart pasiūlė kiaušinių. Kadaise žmonės čia gerai gyveno. Jų maistas buvo įvairus ir geras. Tai matosi iš dar tebedirbamų laukų. Ne viskas sugriauta, ne visi laukai virtę pūdymais. Namai, kurie dar tebestovi, yra gražūs, stiprūs pastatai su metro storumo sienomis, švariais kilimais, spintomis ir blizgančiais arbatos stiklais, į kuriuos pilama stipri arbata. Namų durys iš solidaus raižyto medžio.

Priešas renkasi taikinius, norėdamas nubausti veikėjus „prieš valdžią“ Man parodo sudegintą kviečių lauką. Jį sudegino valdžios kareiviai praeitą savaitę: kaimynų laukų nelietė. Kai daroma „ablava“ partizanų gaudyti, jie prapuola prieš tai. Jie turi pranešėjų tarpe valdžiai ir rusams dirbančių.

Peržengiam pagrindinį kelią tarp Poli-Alam ir Kabulo. Už krūmų ir medžių matosi rusų kariškų sunkvežimių ir šarvuočių kapinynas. Rusai ten juos sustumia, kad partizanų sunaikinto transporto nesimatytų ant kelio, kuriuo gali važiuoti vyriausybės pakviesti užsienio žurnalistai.

Mane nuveda į sugriautą namą, prie kurio prieš 13 dienų komendanto dalinys kovojo su Vietnamo ir Indijos kareiviais. Žuvo vienas vietnamietis, du indai ir vienas partizanas. Sausam šuliny guli azijato lavonas, bet ar jis vietnamietis? Mongolai taip pat tarnauja sovietų armijoj.

Vakare, kai mes svečiuojamės pas seną, kilniai atrodantį ūkininką, Sofi ateina su šypsena ir papasakoja, kad tik mums praėjus tarp tų žemų kalvų, rusai tankai uždarė tą kelią ir apsupo Zarunšarą. Tie trys partizanai, pasilikę tame praėjime, vos galėjo pasprukti. Anksti rytą tankai apšaudė Čambulą, o Zaranuša buvo „šukuojama“, ieškant partizanų.

Sekančią dieną einam pažiūrėti tankų kolonos. Turim būti atsargūs, nes rusai turi sargybinius su šunim, pasislėpusius sugriautuose namuose prie kelio. Pro krūmus matau vieną iš jų besikrapštantį valsčiaus pastato griuvėsiuose, pro kurį mes vakar praėjome. Tankai atsirita labai punktualiai tada, kada komendantas sakė, kad jie važiuos. Netikiu savo akims! Partizanai sakė, kad bus šimtai tankų, ir yra šimtai. Tik „tankais“ jie taip pat vadina šarvuočius, sunkvežimius, artilerijos pabūklus ir t.t. Sėdėjau krūmuose kokią valandą, o vilkstinė vis ritosi pro šalį. Atstumas buvo vos 350 metrų, ir pro žiūronus galėjau aiškiai stebėti ne tik afganų vyriausybės kareivius, bet ir sovietus su jų aplėpusiom dykumos kepurėm, panašiom į blynus, menkom australų „digger“ skrybėlių kopijom. Gal ten tarp jų sėdi Janis ar Valdis — mano tautietis? Gal mano sūnėnai, kurie dabar atlieka karo prievolę?

Karas atitolsta, debesys dingsta, saulė sušildo tingias dienas iki 30 laipsnių ir laikas sustoja. Net jaučiai, traukią medinį plūgą, atrodo lėtesni, negu anksčiau. Atėjo „Jyt“, musulmonų Kalėdos ir aš neturiu, ką veikti. Žmonės valo namus, pasipuošia geriausiais penktadienio drabužiais ir lanko draugus ir gimines. Komendantas dalina pinigus karo našlėms.

(Bus daugiau)

Skaitytojų laiškai

PRAŠYTUME TIKSLIAU PAPASAKOTI

Turbūt daugeliui įdomu, kai žurnalistas I. Kaplanas parašo kai ką iš savo prisiminimų „Europos lietuviui“. Kaip skaitytojas, mielai norėčiau jų daugiau. Ir ne tik pavienių epizodų, bet ir labiau surištų išsamesnių ano meto Lietuvos-Sovietijos tragiško gyvenimo pavaizdavimų.

Bet ypač norėjosi atkreipti dėmesį į Kaplano rašinį „Dovana Iljai Erenburgui“ (E.L., nr. 9, 1987.II.26), kur tarp kitko primenamas graudus poetės Salomėjos Neries likimas, kai per karą ji buvo išbėgusi Rusijon.

Mūsų spaudoje apie S. Nerį vis nesibaigia visokie tikri ir mažiau tikri prisiminimai. Kai kurie būna naiviai išgalvoti ir tada nesmagiai prašauna pro šalį, kaip, pvz., dar neseniai paskelbtoji prasimanyta versija apie ligoninėje prieš mirtį poetės kliedinčią deklamaciją, kurią girdėjo slaugė ir po 40 metų „užrašė“. Tokie tušti skiedalai tik paskui davė progos iš mūsų pasijuokti sovietų kazakevičiams.

Dabar dar viena paminėtoji Kaplano versija būtų įdomesnė ir poetės biografijai svarbesnė. Būtent, kad Maskvoje kažkoks provokatorius, „ėjęs socialinio aprūpinimo liaudies komisaro pareigas“, įtikinęs Nerį, jog josios vyras žuvo Lietuvoje, tada ji — Salomėja, — tokiems garbintojo įkalbinėjimams pasidavusi, „sutiko už jo tekėti“. Aišku, kai karui baigiantis grįžo Lietuvon, savo vyrą rado gyvą ir sveiką, kas ir buvo jai — „mirtinas smūgis“...

Norėtųsi prašyti, kad tokias (bent man) naujas ir poetės biografijai gan reikšmingas reveliacijas kolega Kaplanas plačiau ir aiškiau patikslintų, ir kad nepasikartotų apsijuokinimas su anomis neva deklamacijomis slaugei prieš mirtį... Taigi, ar Neris tik „**sutiko** ištekėti“, ar tada ir formaliai **ištekėjo**? Kokia to „ministro“ provokatoriaus pavardė? Ar tas poetės gyvenimo epizodas, Lietuvon grįžus, buvo plačiau žinomas, ar slepiamas? Ir t.t.

Šį laišką rašantis yra vienas iš užsienio lietuvių literatų, kuris tikisi esąs ne vienas susidomėjęs šių reveliacijų atskleidimu ir teisingumu. Ir kartu atsiprašo, kad šį kartą ir pasirašysiąs tik, kaip —

Susidomėjęs

Europos LIETUVIS

LITHUANIAN

WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams:
D. Britanijoje — 17 svarų;
Užsienyje — 20 sv. (oro paštu).

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 6.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Kronika

KAS—KADA—KUR

DBLS-gos Visuotinis suvažiavimas — balandžio 4-5 d. Lietuvių Namuose, Londone.

Lietuvių literatūros būrelio Annaberge suvažiavimas — balandžio 3-5 d.

LSS Europos Rajono 38-oji tradicinė vasaros stovykla — liepos 25 — rugpjūčio 2 dienomis, D. Britanijos Lietuvių Sodybos kalnelio beržynėlyje. Stovyklos mokestis — 25 sv. Atsisveikinimo laužas — rugpjūčio 2 d., sekmadienį.

D. Britanijos lietuvių kelionė į Romą — birželio 25 — liepos 2 d.

Liet. Studijų Savaitė Londone — liepos 26 — rugpjūčio 2 dienomis, Digby Stuart College, Roehampton Lane, London, SW15 5PH. LSS reikalais kreiptis šiuo adresu: M. Bajorinas, Lithuanian House, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT. Gt. Britain. Kaina: registracijos mokestis — 25 svarai, pragyvenimas vienam asmeniui — 165 sv.

Rekolekcijos Londone — Lietuvių bažnyčioje, praves kun. Ed. Putrimas. Kovo 27, 7.30 v. — jaunimui, Kovo 28, 5 v.v., Kovo 29, sekmadienį, 9 ir 11 val.

Išvyka Lietuvių Sodybon — gegužės 24 d., sekmadienį. Nuo Lietuvių bažnyčios išvykstama 8.30 val., nuo Lietuvių Namų — 9 val. Rengia Londono Lietuvių parapija.

AUKOS TAUTOS FONDUI

Č. Budrys — 20 sv.

K. Vilkonis, B. ir P. Voveriai — po 10 sv.

J.P. Vrubliauskas ir O. Adamonienė — po 5 sv.

Nuoširdžiai dėkoja

TFA D. Britanijoje

Londonas

DBLS CV ŽINIOS

Metinis Suvažiavimas

1987 m. DBLS Metinis Suvažiavimas įvyks balandžio 4-5 d., Lietuvių Namuose, Londone.

Rotacine tvarka iš CV-bos atsistatydina B. Butrimas ir S. Nenortas. Iš DBLS Tarybos atsistatydina J. Levinskas ir N. Vainoriūtė. Kandidatus į DBLS organus galima siūlyti raštu ne vėliau kaip 14 dienų prieš Suvažiavimą, prisiunčiant siūlomo kandidato raštišką sutikimą, arba Suvažiavimo metu, Suvažiavimui sutinkant.

Narių sąrašai

Jau CV-ba Skyriams išsiuntė 1987 m. *nario korteles ir pilnateisių narių sąrašus.* Prašome sąrašus patikrinti bei papildyti ir juos grąžinti CV-bos sekretoriui dar prieš Suvažiavimą.

Suvažiavimo darbotvarkė

Neskaitant eilinių DBLS reikalų, Suvažiavime bus diskutuojama iš 1986 m. atidėta rezoliucija turto pardavimo klausimu ir DBLS Įstatų pakeitimai.

Iš pereitų metų Suvažiavimo buvo atidėta sekanti rezoliucija:

„Turint omenyje, kad DBLS-ga yra stambiausias Lietuvių Namų Bendrovės akcininkas, Suvažiavimas prašo Centro Valdybą saugoti, kad Bendrovės nekilnojamas turtas ar jo dalis ateityje niekad nebūtų parduodamas be DBLS Suvažiavimo ir LNB akcininkų susirinkimo pritarimo".

Įstatai

Naujai perredaguoti Įstatai bus pristatyti Skyrių valdyboms (ir nariams pagal pareikalavimą) prieš Suvažiavimą. Įstatus paruošė teisininkas, pagal vėliausius valstybinius įstatymus (Companies Act 1985). Tarp svarbesnių naujovių yra: Lietuvių Chartos ištraukos DBLS tikslų skyriuje, rezoliucijų pristatymo ir priėmimo tvarka, Mandatų ir Nominacijų Komisijos pareigos.

MIRĖ M. RAULINAITIENĖ

Kovo 4 d., po ilgos ir sunkios ligos, mirė a.a. Matilda Raulinaitienė, 79 m. amžiaus. M. Raulinaitienė buvo gimusi 1907 m. gruodžio mėn. 18 d. Žaliojo kaime, Vilkaviškio apskr., ūkininko šeimoje.

Karo audros nublokšta Vokietijon, iš kur po karo 1947 m. atvyko į Angliją ir kurį laiką dirbo ligoninėje. Į Derby su seserimi atsikėlė 1952 m., kur ilgesnį laiką dirbo siuvykloje. Atsikėlusi į Derby, tuojaus įstojo į vietos DBLS-gos skyrių, kuriame ilgus metus pasireiškė savo darbu bei įvairiuose parengimose. Ilgus metus dirbo skyriaus Šalpos komitete. Jos netekimas yra skaudus smūgis ir nuostolis vietos tautiečiams bei skyriui.

Velionė turėjo šeimą Lietuvoje, tačiau visi yra jau mirę. Lietuvoje liko liūdintis brolis ir sesuo.

Kovo 10 d. po gedulingų šv. Mišių šv. Juozapo bažnyčioje, kurias atnašavo dr. S. Matulis, MIC, lietuviškam kapų kampely buvo palaidota jos anksčiau mirusios sesers Petronėlės Stanaitytės kape. Į laidotuves susirinko didokas lietuvių skaičius, karstas papuoštas gėlėmis bei vainikais, keletas tautiečių užsakė šv. Mišias.

Po laidotuvių, kuriomis rūpinosi J. ir L. Valantinai, visi tautiečiai buvo užkviesti į ukrainiečių klubą arbatėlei.

Ta proga susirinkusieji dosniai paaukojo Nightingale Macmillan Hospice for continuing care unit ligoninei.

Ilsėkis ramybėje, Matilda. Tegul bus lengva tau ši svetima žemelė.

J. Levinskas

MAIDENHEADO SK. METINIS SUSIRINKIMAS

Skyriaus metinis susirinkimas įvyko sekmadienį, kovo 15 d., J. Stulgaičio patalpose. Buvo aptarti einamieji reikalai ir nusistatyta dėl Centro Valdybos pasiūlymų. Atstovai į DBLS suvažiavimą, E. Šova ir P. Tričys, įgalioti laikytis susirinkusių nutarimų.

Perrinktą skyriaus valdybą sudaro: pirmininkas E. Šova, sekretorius J. Stulgaitis, kasininkas St. Lenkevičius, revizoriai J. Kvietkauskas ir P. Rakauskas.

Skyrius, įvertindamas lietuvių skautų veiklą Didž. Britanijoj, parėmė iš savo kasos, o nariai dar prisidėjo savo aukomis.

Malonią staigmeną padarė atvykę DBLJS atstovai A. Kuliukas ir A. Blinstrubas su ponia. Drauge pasidalyta įvairiomis temomis apie jaunimą ir senimą, bei vėliausius politinius įvykius.

Susirinkimas baigtas Tautos himnu, po kurio sekė pasivaišinimas.

e.š.

Gloucesteris

NAUJA VALDYBA

DBLS Gloucesterio ir Stroudo susirinkimas įvyko kovo 7 d. Susirinkimą atidarė skyriaus pirm. M. Gelvinauskienė. Skyriaus nariai buvo paprašyti tylos minutė pagerbti visus savo mirusius narius.

Po to buvo pranešimai, pasitarimai ir diskusijos.

Ilgametis iždininkas Pranas Bielskis, 30 metų išbuvęs iždininku dėl sveikatos atsistatydino.

Į naują Valdybą išrinkti: pirm. M. Gelvinauskienė, sekr. A. Gravas, ižd. O. Pūkienė. Revizijos komisija: J. Šlepertas ir S. Šiulauskas.

Į Metinį Suvažavimą Londone atstove išrinkta M. Gelvinauskienė.

Linkime valdybai geriausios sėkmės.

NELĖS PALTINIENĖS DAINOS

Dar galima gauti Sąjungoje Nelės Paltinienės įdainuotų dainų kasetėse. Užsakymą siųskite Lietuvių Namų adresu Londone: 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT. Vienos kasetės kaina 6 sv.

VOKIETIJOS LB REIKALAI

VOKIETIJOS LIETUVIŲ RŪPESČIAI

Posėdžiavo naujai išrinkta Vokietijos LB Taryba — Sudaryta nauja Vokietijos LB vadovybė — Priimtas naujas statutas — Statybos reikalai — Vasario 16 gimnazijos laimėjimai.

Trims metams korespondenciniu būdu iš 15 asmenų renkama VLB Taryba yra aukščiausias Vokietijos Lietuvių Bendruomenės tariamasis organas. Ji renka Valdybą ir kitus bendruomenės organus. 1986 m. lapkričio 22 Rinkimų komisija, vadovaujama J. Vitkaus, paskelbė tokius rinkimų rezultatus: balsuoti teisę turėjo apie 1000 į VLB įsirašiusiųjų narių, tačiau tvarkingai apylinkių vadovybių buvo pristatyti 782 balsuotojai. Balsavo 504, taigi apie 50 proc. visų narių, arba 64,4 proc. Rinkimų komisijai pristatytų narių. Iš 21 kandidato balsų dauguma buvo išrinkti sekantieji: Andrius Šmitas (347), Vincas Bartusevičius (318), tėv. Alfonsas Bernatonis (297), Marija Dambriūnaitė-Šmitienė (283), Kęstutis Ivinskis (262), Alina Grinienė (256), Justinas Lukošius (248), Jonas Valiūnas (246), Ričardas Baliulis (242), dr. Saulius Girnius (236), Juozas Sabas (228), Vingaudas Damijonaitis (203), dr. Vilius Lėnertas (202), Romanas Dirgėlas (197) ir Walter Vitkus (196).

Naujai išrinktoji Taryba savo metiniam posėdžiui susirinko 1987 metų kovo 7 d. Hiuttenfelde. Dalyvavo 12 Tarybos narių, Kontrolės komisija, Garbės teismas, Rinkimų komisija ir visa eilė stebėtojų. Taryba trims metams išsirinko sekantį **prezidiumą:** pirm. tėv. Alfonsas Bernatonis, vicepirm. dr. Vilius Lėnertas, sekr. Alina Grinienė.

Išrinkti ir kiti Bendruomenės organai. **Vokietijos LB Valdybą sudaro:** pirmininkas Juozas Sabas iš Spechbacho, vicepirm. Vincas Bartusevičius iš Wittlicho, sekretorė Elena Tesnau iš Hiuttenfeldo, iždininkas Antanas Šiugždinis, jr. iš Hiuttenfeldo ir narys statybos reikalams Andrius Šmitas.

Kontrolės komisija: Jonas Vitkus, Ričardas Tendzegolskis ir Antanas Veršelis.

Garbės teismas: pirm. Justinas Lukošius, vicepirm. dr. V. Lėnertas, nariai dr. Saulius Girnius ir Vingaudas Damijonaitis.

Suvažiavimo metu pranešimus padarė: VLB Valdybos pirmininkas J. Sabas, iždininkas A. Lipšys, Kontrolės komisijos pirm. J. Vitkus, Rinkimų komisijos J. Vitkus, Garbės teismo pirm. J. Lukošius, Fondo Vasario 16 gimnazijai remti izd. A. Šiugždinis, Vasario 16 gimnazijos dir. A. Šmitas.

VLB Valdyba pateikė 1986 gruodžio 31 aktyvo ir pasyvo balansą DM 1.120.656,47 sumoje ir 1986 metų pajamų bei išlaidų apyskaitą DM 125.025,29 sumoje. Kontrolės komisija rado atskaitomybę be priekaištų. Balansas ir apyskaita Tarybos buvo patvirtinti ir Valdyba atleista nuo atsakomybės.

Pranešimuose ir jų diskusijose atsispindėjo Vokietijos lietuvių bendruomenės centrinių organų veikla ir aplamai visų lietuvių rūpesčiai.

VLB Valdyba su dideliu pasisekimu surengė eilę įprastų tradicija tapusių renginių, kaip centrinį Vasario 16 minėjimą Hiuttenfelde, sutraukusį per 600 dalyvių, metinį bendruomenės darbuotojų suvažiavimą, ar prisidėjo prie visai naujų renginių, kaip Jono Glemžos 100 metų paminėjimo iškilmių. Tradicinė vaikų vasaros stovykla pereitais metais dėl mažo dalyvių skaičiaus negalėjo įvykti. Valdyba tiria galimybes ją pakeisti jaunų šeimų stovykla, kuri turėtų įvykti 1987 m. vasarą.

Rūpestį kelia ir tai, kad kai kurios apylinkės neįstengia sudaryti vadovybių. Jaučiamas didelis trūkumas žmonių, kurie sugebėtų ir norėtų dirbti organizacinį darbą. Mažiausiai organizuotas yra jaunimas. Valdyba ateityje kreips ypatingą dėmesį į apylinkių veiklos sugyvinimą.

Taryba konstatavo, kad nevisi nariai moka nustatytą solidarumo įnašą (DM 24 dirbantiems ir DM 12 nedirbantiems į metus). Tai yra sunkiai suprantama, nes suma tikrai nedidelė. Valdyba buvo paprašyta ieškoti naujų būdų solidarumo įnašams išrinkti. Pažymėtina, kad statutas pramato galimybę, vietoj nario mokesčio suteikti atitinkamą auką.

Daug darbo reikalauja Romuvos pilies atstatymas ir jo finansavimo užtikrinimas. Pasirodė, kad pilis reikalinga pagrindinesnio remonto, negu tik gaisro žalos atstatymo. Ypač daug kainuoja naujų betono grindų įdėjimas, nes seni medžio balkiai jau buvo gerokai papuvę. Draudimas sutinka mokėti per 3 milijonus DM, tačiau dar reikia 3,5 milijonų. Bonna jau pažadėjo 1,5 mil. DM, Hesseno kraštas 0,5 mil. DM, Baden-Wuerttembergo kraštas 0,5 mil. DM. Iš kur paimti likusius 0,5 mil. dar neaišku. Jei pavyks susitarti, valdžia pinigus skirtų 1988 metais. Dabar bus atliekami tik tie darbai, kuriuos apmokėti bus galima draudimo pinigais.

Nebloga yra Vasario 16 gimnazijos piniginė padėtis. Mokytojai ir kiti tarnautojai gauna normalias algas. Berniukų bendrabučio statyba, kuri kainuos per 3,5 mil. DM, vasarą bus galutinai baigta. Lietuvių 0,5 mil. DM įnašas nevisai suteiktas. Jei vajus vyks ir toliau taip sėkmingai, yra vilties, jog ir tas sunkumas bus įveiktas. Paminėtina, kad statybą stambiomis sumomis remia kaip tik Vokietijos lietuviai, bet po pereitų metų vasaros smarkiai sujudo ir kiti Europos kraštai, ypač paminėtini Didžiosios Britanijos ir Švedijos lietuviai. Nors aukos aplamai nesumažėjo, tačiau kritus dolerio ve sumažėjo jų vertė, todėl reikia dide pastangų tam išlyginti. Naujam ir se bendrabučiui jau nupirkti baldai, riems pinigus davė vokiečių valdžia. ke įrengtos naujos sporto aikštės.

Mokinių gimnazijoje šiais mokslo tais 82; 47 iš Vokietijos ir 35 iš užs (iš 12 kraštų). Abiturientų šiais me yra kaip ir praeitais —5. Gimnazijoje, pamokų yra dėstoma lietuvių ka daug dėmesio skiriama ir laisvalaikio siėmimams. Gimnazijoje veikia tau šokių grupė, choras, dainų būrelis, kestras, krepšinio ir stalo teniso kon dos.

Vasario 16 gimnazijai daug pade Fondas Vasario 16 gimnazijai remti nuo savo įsteigimo 1983 metais turėjo DM 327.000 įplaukų, kurios buvo sk ar tai išlaikymui ar bendrabučio st bai.

Didelį darbą atliko posėdžiaujanti ryba be didesnių kontroversijų prie naują VLB Statutą. Ikišiolinis stat buvo priimtas ir registruotas 1967 me taigi jis galiojo lygiai 20 metų. Reik statutą keisti seniai pribrendęs, bet kad tarybose nesusidarydavo reikal dauguma. Naujasis statutas remiasi nuoju ir tarybos nario J. Lukošiaus Valdybos padarytais pakeitimais ir pildymais.

Statutas kaip toks gal ir mažai rer mingas, bet jis sudaro rėmus, kuri vyksta veikla, nustato, kaip sudaro kokias teises turi bendruomenės orga Naujas statutas pritaikytas prie pasi tusių sąlygų, atitaisyti kai kurie nuo tai buvę padaryti laukiant greitesnio bendruomenės veiklos susilpnėjimo. Sv tant statutą buvo paliesti bei diskutu mi ir principiniai klausimai, kaip bi druomenės nario sąvoka, pilnateisė, pilnateisė narystė, pašalinimo iš bend menės klausimas, bendruomenės apy kių ribos, atskirų organų kompetenc Statutas pramato, kad bendruomenės sia riu tapti gali Vokietijoje gyvenantys tuviai, asmenys kilę iš Lietuvos ir jų mos nariai, kurie raštu to paprašo. Tai grynų kitataučių bendruomenėn pri Vokietijoje dar nesiryžta, kaip tai pvz., Prancūzijoje daroma.

Taryba aptarė ir visą konkrečių aktualių ateities veiklos klausimų: pa mą apylinkėms, nario mokesčio rinki darbuotojų suvažiavimų apimtį, Bendr menės prisidėjimo prie 600 m. krikš nybės paminėjimo Vokietijoje galimy ir kt.

Buvo prisiminti ir pagerbti per pas tiniuosius metus mirusieji, ypač Bendr menei ar lietuviams didžiai nusipelnę kun. Vaclovas Šarka, Fricas Šlentneris prof. Antanas Maceina.

(V.B.)

Manchesteris

DBLS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Kovo 14 d. DBLS Manchesterio sk. turėjo visuotinį metinį narių susirinkimą, kuriame valdyba ir Revizijos k-sija padarė pranešimus, perrinko valdybą bei Revizijos k-siją ir išrinko atstovą į DBLS suvažiavimą Londone.

Susirinkimą atidarė skyr. pirm. A. Jaloveckas ir po įžanginio žodžio paprašė visų tylos valandėle pagerbti buvusį aktyvų skyriaus narį Leopoldą Pūrą.

Iš padarytų pranešimų paaiškėjo, kad skyrius surengė Vasario 16 ir Tautos šventės minėjimus, prisidėjo prie Išvežtųjų minėjimo Mostono kapinėse ir pravedė rinkliavas Vasario 16 gimnazijai ir Tautos Fondui. Su organizacijomis sugyvenimas buvo geras. Finansinis skyriaus stovis nėra blogas.

Susirinkimui pageidaujant ir senai valdybai ir Revizijos k-sijai sutinkant, valdyba ir Revizijos k-sija paliktos tos pačios. Valdybą sudaro: A. Jaloveckas — pirm., S. Lauruvėnas — sek., A. Jakimavičius — ižd. Revizija: V. Paulauskas ir A. Počvoiskis. Atstovu į DBLS-gos suvažiavimą išrinktas A. Jaloveckas.

Susirinkime dalyvavo LNB pirm. V. Dargis, kuris padarė pranešimą apie LNB planus ir atsakė į iškeltus klausimus.

A. P-kis

PAMALDOS

Manchesteryje — kovo 28 d. (šeštadienį) 2.30 val. Išpažintys nuo 2 val. Praves kun. S. Matulis, MIC.

Nottinghame — kovo 29 d., 11.15 val., Židinyje.

Manchesteryje — kovo 29 d., 12.30 val.

Bradforde — balandžio 4 d. (šeštadienį) 1 val. Išpažintys nuo 1.30 val. Praves kun. S. Matulis, MIC.

Nottinghame — kovo 29 d., 11.15 val., Židinyje.

Birminghame — kovo 29 d., 17 val., Šv. Onoje, 96 Bradford St.

Nottinghame — balandžio 5 d., 11.15 val., Židinyje.

Coventryje — balandžio 5 d., 14 val., Šv. Elzbietoje.

Leamingtone Spa — balandžio 5 d., 16 val., Šv. Petre.

Nottinghame — balandžio 12 d., 11.15 val., Židinyje. Verbų šventinimas, eisena, iškilmingas Kristaus Kančios skaitymas.

Mansfielde — balandžio 12 d., Šv. Pilype Neri, 3 Chesterfield Rd. South.

PAMALDOS ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

Balandžio 5 d. — Šv. Luko bažnyčioje, šv. Mišios 2 v.p.p.

APDOVANOJIMAI—ATŽYMĖJIMAI

Lietuvių Skautų Sąjungos vyriausia vadovybė, Vasario 16-osios proga, atžymėjo pagerbė LSS Garbės Ženklais šiuos asmenis:

Bradfordo lietuvių „Vytis" klubo ilgametį pirmininką ir skautiškos idėjos rėmėją Vytautą Gurevičių „UŽ NUOPELNUS" ordinu su Rėmėjo Kaspinu;

Škotijos skautų vieneto vadovą s.v. kand. v. sl. Matą Julių „PAŽANGUMO" Garbės Ženklo žymeniu.

Nuoširdžią padėką reiškiu mūsų il mečiui rėmėjui p. Vytautui Gurevičiui linkiu toliau puoselėti bei prisidėti lietuviškos skautiškos veiklos.

Sveikinu brolį Matą Julių, LSS nauja sio vieneto vadovą Škotijoj, ir linkiu ja toliau tęsti gražų darbą skautų vienete mūsų jaunesniaisiais broliais ir sesėm

Budėkime!

v.s. fil. Kazys Matonis
LSB Vyriausiasis Skautininkas

***

AUKOS ALBUMUI

Škotijos veiklusis lietuvių klubo DBLS Sk. pirm. Juozas Bliūdžius ra „Su šiuo laišku siunčiu banko čekį sum je 25 sv. dėl skautų albumo išleidimo. kiu, kad mes nors dalinai jausime pri dėję ir parėmę jūsų prašymą.

Sėkmės jūsų visuose darbuose".

***

Bradfordo lietuvių „Vytis" klubo ilg metis sekretorius A. Bučys, prisiųsdam albumui auką rašo: „Gerb. ir mielas Ma lauskai, į Jūsų kreipimąsį paremti ska tų albumą, klubo valdybos nutarim siunčiu čekį 50 svarų vertės, linkėdam ir kartu džiaugdamasis, kad skautų v dovybė užsimojo šį darbą, kuris liks ka tų kartomis kaip pėdsakas egzistuoja čios skautų-čių veiklos, gyvenančios tėvynės ribų".

Nuoširdus ir skautiškas AČIŪ!

***

Bradforde lietuvių klubo „Vytis" ilg metis pirm. ir skautiškos idėjos rėmėj Vytas Gurevičius rašo: „Labai miela skautininkui J. Maslauskui. Jūsų su kius skautiškus darbus įvertindamas, s kau tegyvuoja graži lietuviška veikla, k jūs budite tiek daug metų. Ir aš prisided prie jūsų budėjimo.

Prašau priimti tą mažą, bet tikrai nu širdžią 25 sv. auką skautų reikalams".

Nuoširdus ir skautiškas AČIŪ!

Skautų Vadija